

УДК 378.011.3-051:373.2:[373.2.091.2:331.548]

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-469-483](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-469-483)

Гнізділова Олена Анатоліївна доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, 36000, <https://orcid.org/0000-0001-7706-2427>

Карпенко Ореста Євгенівна доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, 82100, <https://orcid.org/0000-0003-1841-882X>

Дубовик Юлія Олександрівна доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної освіти, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, 36000, <https://orcid.org/0000-0001-8540-9531>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ РАНЬОЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗДО

Анотація. У статті висвітлено зміст вибіркового навчального дисциплін «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії», «Рання профорієнтація дошкільників» у процесі фахової підготовки бакалаврів спеціальності «Дошкільна освіта». Проаналізовано методика викладання названих освітніх компонентів, вивчення яких сприяє формуванню готовності майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО. Підкреслюється, що спеціальні компетентності, набуття яких передбачено освітньою програмою підготовки бакалаврів спеціальності 012 Дошкільна освіта, мають забезпечуватися не лише через зміст фундаментальних навчальних дисциплін, але й за рахунок уведення вибіркового освітніх компонентів. Презентовано досвід викладання студентам дошкільного профілю дисциплін «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії», «Рання профорієнтація дошкільників» у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка. Виокремлено та схарактеризовано структурні компоненти підготовки майбутніх вихователів до проведення профорієнтаційної

роботи у ЗДО: цільовий, змістовий, операційно-діяльнісний, контроль-регулятивний, оцінно-результативний. Розглянуто деякі теми курсу та специфіку застосування форм і методів навчання; розкрито особливості організації навчальної діяльності та професійно-творчого самовираження майбутнього вихователя у ході практичних занять з названих освітніх компонентів.

Визначено педагогічні умови формування готовності майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО: професійно-особистісне спрямування інтегративного змісту фахової підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності; наявність позитивної мотивації до впровадження профорієнтації у ЗДО; спонукання майбутніх вихователів до самоосвіти з метою успішного досягнення власних виховних цілей. Експериментально перевірено ефективність педагогічних умов у процесі професійної підготовки студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутній вихователь, рання профорієнтація, лекція-візуалізація.

Hnizdilova Olena Anatolyivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Preschool Education, Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, 2 Ostrohradskoho St., Poltava, 36000, <https://orcid.org/0000-0001-7706-2427>

Karpenko Oresta Evgenivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of General Pedagogy and Preschool Education, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24 Ivan Franko St., Drohobych, 82100, <https://orcid.org/0000-0003-1841-882X>

Dubovyk Yuliia Oleksandrivna Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Preschool Education, Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, 2 Ostrohradskoho St., Poltava, 36000, <https://orcid.org/0000-0001-8540-9531>

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS FOR THE INTRODUCTION OF EARLY CAREER GUIDANCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF PRESCHOOL EDUCATION

Abstract. This article focuses on the content of the optional courses “Theory and Methods for Shaping Preschoolers’ Perceptions of Professions”

and “Early Career ‘Guidance for Preschoolers” within the professional training of Bachelor’s students in “Preschool Education”. The article analyzes the teaching methods for these educational components, which play a vital role in preparing future educators to integrate early career guidance into the preschool education process. It underscores that the special competencies outlined in the educational program for Bachelor’s students majoring in “Preschool Education” should be developed not only through core subjects but also through the inclusion of optional educational courses. The article presents the teaching experience of the subjects “Theory and Methodology for Shaping Preschoolers’ Perceptions of Professions” and “Early Career Guidance for Preschoolers” among students majoring in “Preschool Education” at V.G. Poltava National Pedagogical University. The article identifies and characterizes the structural components of training future educators for career guidance in preschools: target, content, operational, control and regulatory, evaluation, and resultant. The article also considers some course topics and the specific application of forms and methods of teaching. It reveals the peculiarities of organizing educational activities and the professional and creative expression of future educators during practical classes related to these educational components.

The pedagogical conditions for the formation of future educators’ readiness to introduce early career guidance in the educational process of preschool educational institutions are determined, which include: the professional and personal orientation of the integrative content of professional training for future educators in their professional activity; fostering positive motivation to introduce career guidance in preschool educational institutions; and encouraging future educators to engage in self-education to successfully achieve their educational goals. The effectiveness of these pedagogical conditions in the professional training process of students majoring in Preschool Education (specialty 012) has been experimentally tested.

Keywords: professional training, future educator, early career guidance, lecture-visualisation.

Постановка проблеми. Динамічні, трансформаційні процеси, які відбуваються в сучасному суспільстві, висувають перед вищою освітою завдання забезпечити підготовку майбутніх працівників закладів дошкільної освіти до реалізації особистісного розвитку дітей дошкільного віку, до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО. Зважаючи на те, що дошкільники ще далекі від вибору професії, робота з професійної орієнтації в ЗДО є пропедевтичною.

Правильно організований процес формування уявлень у дітей про професії має стати основою, яка сприятиме появі у дітей раннього інтересу до професійної діяльності дорослих та забезпечить професійне становлення дитини в майбутньому.

Система професійної орієнтації, яка була започаткована в Україні на початку ХХ століття, пройшла складний шлях становлення та змін теоретичних та методичних засад. У «Концепції державної системи професійної орієнтації населення» профорієнтація обґрунтовується як система взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізації здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на зміну виду трудової діяльності [4].

Виходячи з цього, вважаємо, що профорієнтація дошкільників – це цілеспрямований, систематичний процес формування у дітей дошкільного віку стійкого зацікавлення світом професій, поглиблення знань про професійну діяльність дорослих та уявлень про значення, умови, важливість праці людей-професіоналів; виявлення інтересів і нахилів дитини; створення умов для отримання досвіду професійних дій з метою її майбутнього професійного самовизначення [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Узагальнення наукового доробку з проблеми ранньої профорієнтації дошкільників уможливило визначення аспектів, які розкривають у своїх працях сучасні науковці. Л. Артемова, Г. Беленька, З. Борисова, зробили внесок у розвиток теорії трудового виховання дошкільників і методики ознайомлення дітей з працею дорослих. Специфіку формування уявлень у дітей дошкільного віку про робітничі і сільськогосподарські професії досліджували такі вчені як: А. Булак, Д. Сергеева (виховання поваги до професій дорослих), Л. Пісоцька (формування знань про робітничі професії). Сучасні дослідники М. Антонова, О. Гнізділова, Ю. Дубовик, Н. Захарова, І. Єршова вивчали механізми та шляхи проведення профорієнтаційної роботи з дітьми дошкільного віку.

Мета статті. Метою статті є висвітлення змісту вибіркового освітніх компонентів, вивчення яких сприяє формуванню готовності майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО, розкриття впливу специфіки авторської методики викладання вибіркового дисциплін на якість підготовки фахівців дошкільної галузі.

Виклад основного матеріалу. Майбутньому педагогові необхідно мати чітке уявлення про процес профорієнтації у ЗДО, який носить

пропедевтичний характер і спрямований на стимулювання появи у дітей раннього інтересу до професійної діяльності дорослих, його закріплення і розширення знань про світ професій.

На засадах проаналізованих та узагальнених теоретичних праць широкого загалу вчених різних наукових галузей, нами було зроблено висновок, що професійну підготовку майбутніх вихователів до впровадження профорієнтації у освітній процес ЗДО слід розглядати як важливий компонент системи фахової підготовки педагога, здатного забезпечити формування всебічно розвиненої особистості дитини дошкільного віку та прогнозування її особистісного та професійного зростання в майбутньому [6].

Підготовка майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації у освітній процес ЗДО – це цілеспрямований процес оволодіння студентами необхідною системою теоретичних знань про особливості профорієнтаційної роботи у дошкільному віці; практичних умінь і навичок щодо впровадження профорієнтаційних форм, методів та засобів у освітній процес ЗДО; готовність формувати у дошкільників інтерес до різних професійних сфер, виявляти і сприяти розвитку їхніх інтересів і нахилів.

Нами було визначено основні структурні компоненти процесу підготовки майбутніх вихователів до проведення профорієнтаційної роботи у ЗДО: цільовий, змістовий, операційно-діяльнісний, контрольнорегулятивний, оцінно-результативний.

Цільовий компонент передбачав визначення мети і завдань, розв'язання яких впливатиме на підвищення ефективності підготовки майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації у ЗДО. Цей компонент є одним з визначальних та впливає на всі інші структурні компоненти. Основною метою є професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до впровадження ранньої професійної орієнтації в освітній процес ЗДО.

Зважаючи на розкриття мету виникають наступні завдання:

- надати здобувачам освіти базис теоретичних знань про специфіку формування уявлень у дітей дошкільного віку про професії;
- стимулювати студентів до пізнання проблеми професійної орієнтації дошкільників та її використання у своїй педагогічній діяльності;
- формувати у майбутніх вихователів уміння і навички розробки, запровадження ефективних форм, методів і засобів профорієнтації дітей дошкільного віку;
- розвивати базові якості особистості, які необхідні для професійної реалізації.

– виховувати у студентів бажання до саморозвитку та самовдосконалення.

Змістовий компонент передбачав визначення знань та умінь, якими мають володіти майбутні вихователі для впровадження ранньої профорієнтації.

Студентам у ході вивчення вибіркового ОК пропонувалися:

– знання про історичні аспекти розвитку проблеми трудового виховання дошкільників; з основ трудового виховання, його мети, змісту, завдань; з методики ознайомлення дітей дошкільного віку з професіями, трудовими діями, місцем та знаряддями праці; з методики використання дидактичних, сюжетно-рольових, комп'ютерних ігор, фрагментів мультфільмів, літератури та дидактичних картин у процесі профорієнтації дітей дошкільного віку;

– знання про форми і методи виховної роботи, які доцільно застосовувати у ЗДО з метою збагачення уявлень дітей про розподіл праці й соціальних ролей з позицій статі;

– знання новітніх технологій і засобів професійної орієнтації дошкільників;

– знання про принципи гендерної лояльності та гендерної рівності у процесі формування уявлень про професії у дітей дошкільного віку, про причини появи гендерних стереотипів у виборі професійної діяльності.

– У процесі опанування вибіркового дисциплін у студентів формувалася комплекс умінь:

– уміння аналізувати нормативні документи, що регламентують зміст формування уявлень у дошкільників про працю дорослих;

– уміння диференціювати професії за знаряддями праці, місцем праці, професійними діями;

– уміння організувати профорієнтаційну роботу з дітьми дошкільного віку у ЗДО;

– уміння добирати ефективні форми, методи і засоби профорієнтаційної роботи у ЗДО;

– уміння застосовувати дидактичні, комп'ютерні, сюжетно-рольові ігри, як вид ігрової діяльності, та метод поглиблення уявлень дошкільників про професійну діяльність дорослих;

– уміння добирати зразки літературних творів, мультиплікаційних фільмів профорієнтаційного змісту і використовувати їх в освітньому процесі ЗДО;

– уміння використовувати форми спільної роботи закладу дошкільної освіти з родинами у вихованні працелюбності у дошкільників та знань про професійну діяльність дорослих.

Важливе місце відводимо і операційно-діяльнісному компоненту, адже він відображує процесуальність підготовки вихователів до впровадження профорієнтаційної роботи у ЗДО, шляхом використання різних форм, методів і засобів роботи з дітьми дошкільного віку та батьківським колективом. Слід зазначити, що визначного значення у цьому процесі набуває активна, педагогічна взаємодія студентів та викладача, взаємини яких побудовані на довірі і щирих відносинах.

Поряд з цим, контрольно-оцінний компонент є невід'ємною складовою навчальної діяльності. Саме вона дає інформацію про результати зіставлення отриманих результатів з еталоном (образом-ціллю) і цим створює умови для їх коригування, тобто забезпечує встановлення зворотного зв'язку між тими, хто навчає, і тими, хто навчається. У своїй роботі педагог може використовувати для оцінювання: усне і письмове опитування, експрес-опитування, перевірку письмових проблемних питань та ситуацій, письмові словникові роботи, перевірку виконаних практичних завдань, підготовку рефератів і слайд-презентацій, модульні контрольні роботи. Важливе місце у цій роботі займає самооцінювання, адже саме власна оцінка здобутих результатів навчання спрямовує студента до пізнання та самовдосконалення [7]. Результативний компонент передбачає оцінку педагогом та самооцінку студентом досягнутих результатів відповідно до поставлених завдань.

Модель підготовки майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО представлено у вигляді структурно-логічної схеми взаємозв'язаних елементів, які складають стійку єдність (рис. 1).

Необхідним компонентом забезпечення ефективності практичного втілення моделі підготовки вихователів до проведення профорієнтаційної роботи з дітьми дошкільного віку вважаємо створення відповідних педагогічних умов, що сприяють підвищенню якості підготовки студентів у закладі вищої освіти [9]. Аналіз педагогічної й методичної літератури і власний науково-педагогічний досвід дали можливість виділити три основні педагогічні умови формування готовності майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО: 1. професійно-особистісне спрямування інтегративного змісту фахової підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності; 2. наявність позитивної мотивації у майбутніх вихователів до впровадження профорієнтації у ЗДО; 3. спонування майбутніх вихователів до самоосвіти з метою успішного досягнення власних виховних цілей.

Рис. 1. Модель підготовки вихователів до впровадження ранньої профорієнтації

Розглянемо детально кожен із зазначених педагогічних умов. Першою педагогічною умовою формування готовності майбутніх вихователів до впровадження профорієнтації нами було визначено «професійно-особистісне спрямування інтегративного змісту фахової підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності». Зокрема

нами було збагачено навчальні курси тематичними розділами дотичними до проблеми ранньої профорієнтації дошкільників. Профорієнтаційним змістом ми наповнювали навчальний матеріал таких дисциплін: «Дошкільна педагогіка» та «Актуальні проблеми дошкільної освіти».

До дисципліни «Дошкільна педагогіка» першого (бакалаврського) рівня було додано такі теми: «Загальна характеристика трудового виховання дітей дошкільного віку», до навчальної дисципліни «Актуальні проблеми дошкільної освіти» другого (магістерського) рівня було додано тему: «Виховання дошкільників у праці».

Також нами було розроблено для студентів першого (бакалаврського) рівня вибіркової дисципліни: «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії» [3] та «Рання профорієнтація дошкільників» [2]. Метою викладання навчальних дисциплін «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії», «Рання профорієнтація дошкільників» є засвоєння студентами основ професійної діяльності педагога в галузі трудового виховання дошкільників, підготовка вихователя-дослідника, який здатний здійснювати профорієнтаційну роботу з дітьми дошкільного віку, використовуючи новітні методи, засоби ознайомлення дітей з професіями. Завданнями вивчення цих дисциплін є формування готовності проводити профорієнтаційні заходи з дітьми дошкільного віку; використовувати у своїй педагогічній діяльності форми, методи та засоби ознайомлення дітей з професіями; розвиток індивідуальних особистісних та професійних якостей студентів, що впливатимуть на успіх їхньої подальшої професійної діяльності.

У результаті вивчення цих навчальних дисциплін студент має визначати мету, завдання і провідні категорії професійної орієнтації дітей дошкільного віку; орієнтуватися в історії розвитку проблеми ознайомлення дітей з працею дорослих; володіти змістом методики профорієнтації дошкільників у різних вікових категоріях дітей; знати вимоги, умови, структуру процесу профорієнтації дошкільників; розрізняти та застосовувати форми, методи, засоби та інноваційні технології профорієнтаційної роботи з дітьми дошкільного віку; знати класифікації професій залежно від: предмету праці, засобів праці, професійного середовища, умов праці; орієнтуватися в професіях, що виникли на новому ринку праці; демонструвати знання класичної методики ознайомлення дітей з професіями, а також виявляти знання новітніх методів, технологій і засобів ознайомлення дітей з професіями (коректурні таблиці, метод проєктів, мультфільми, вільмельбухи),

виявляти знання форм взаємодії з батьківським колективом в процесі ранньої профорієнтації та їх залучення для створення комфортного предметно-розвивального середовища; уміти аналізувати зміст сучасних програм розвитку щодо питання ознайомлення дітей з професіями; вміти добирати ефективні методи та засоби профорієнтаційної роботи для реалізації завдань Базового компоненту дошкільної освіти; планувати і результативно впроваджувати профорієнтаційну роботу з дітьми дошкільного віку, враховуючи індивідуальні особливості дітей, реалізувати диференційований і гендерний підхід до організації освітнього процесу ЗДО; здійснювати керівництво ігровою діяльністю дітей у різних вікових групах, збагачувати зміст сюжетно-рольових ігор профорієнтаційним змістом і розширювати сюжетні лінії, проектувати результати дітей в дидактичних іграх.

Отже, опановуючи основи ранньої профорієнтації дітей дошкільного віку майбутні вихователі вчаться формувати у дошкільників первинний інтерес до світу професій та зацікавлення до певної сфери професійної діяльності дорослих.

Реалізація *другої педагогічної умови* – наявність позитивної мотивації у майбутніх вихователів до впровадження профорієнтації у ЗДО – відбувалася внаслідок послідовного формування у студентів системи теоретичних знань про особливості впровадження профорієнтації у ЗДО через насичення їх педагогічного досвіду. Так, основними шляхами формування позитивної мотивації у майбутніх вихователів у процесі вивчення основ профорієнтації особливої уваги надавалося: стимулюванню студентів до впровадження форм, методів та засобів профорієнтаційної роботи у закладах дошкільної освіти на основі авторських розробок (дидактичних ігор, коректурних таблиць, картин); розвитку бажання пошуку професій, які відповідають віковій категорії дітей, їхнім пізнавальним інтересам та сучасному ринку праці; заохочення прагнень студентів розробити найбільш оригінальний конспект виховного заходу, який спрямований на ознайомлення дітей з професійною діяльністю дорослих.

Для роботи зі студентами нами було використано як традиційні, так і інноваційні форми навчання. Зокрема з дисципліни «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії» було проведено такі лекції: «Теорія трудового виховання дітей в історичній ретроспективі», «Виховання дітей в праці», «Зміст роботи з дітьми старшого дошкільного віку з ознайомлення з працею дорослих», «Використання методів ознайомлення дітей дошкільного віку з

професійною діяльністю дорослих в освітньому процесі ЗДО», «Засоби формування у дошкільників уявлень про професії», «Особливості застосування принципу гендерної рівності у процесі формування уявлень про професії», «Взаємозв'язок педагога і сім'ї в процесі ознайомлення дітей з професіями». Особливу увагу при викладанні цієї дисципліни ми звернули на таку класичну форму навчання як – лекція-візуалізація, яка передбачала унаочнення форми подачі лекційного матеріалу засобами аудіо-відеотехніки. Читання лекції-візуалізації в межах навчальної дисципліни зводилося до розгорнутого або коротко-часного коментування візуальних матеріалів, слайдів презентації, комп'ютерних ігор, сайтів, фрагментів мультфільмів, схем, таблиць.

Поряд з класичними формами нами було застосовано й інноваційні, зокрема інформаційні комунікативні технології. Зокрема, викладачами було розміщено матеріали курсу та практичні завдання до нього на платформі дистанційного навчання Moodle та проводилися мультимедійні лекції за допомогою застосунку Zoom. Завдяки ІКТ, теоретична інформація на лекціях виходила не лише з вуст викладача, а і за допомогою тексту, звуку, зображення. З появою мультимедійних матеріалів відкрилася можливість включення в заняття відеоряду, фрагментів виступів педагогів галузі дошкільної освіти, використання інтерактивних ігор «Kahyt», «Flippiti» для перевірки засвоєного матеріалу. Візуальний матеріал допомагав привернути увагу до викладу матеріалу, активізувати студентів до опанування знань, мотивував і спрямовував до їх постійного збагачення.

Студентів ознайомлювали не лише з класичними для дошкільної галузі дидактичними іграми, але й було презентовано контент авторських комп'ютерних дидактичних ігор, книгу-вімельбух «Калейдоскоп професій» і методичний посібник «Калейдоскоп професій. Використання комп'ютерних ігор у процесі ознайомлення дошкільників з професіями» [1]. Поряд цим, Ю.О. Дубовик було здійснено добір колекції мультфільмів, в яких особлива увага зверталася на важливість трудової діяльності як для суспільства, так і самого героя, розповідалося про якості, якими мають бути наділені працівники певної професії та можливості, які вони отримують саме від цього виду професійної діяльності.

У процесі проведення практичних занять ми спиралися на педагогічний досвід студентів, отриманий під час спостережень за діяльністю вихователя, набутий під час проходження практики. А також виконували різні завдання, які спонукали студентів до пізнання та роздумів. Зокрема, під час вивчення дисципліни «Рання профорієнтація»

здобувачі освіти виконували такі завдання: «Підберіть одну статтю з проблеми профорієнтації дітей дошкільного віку в інтернеті та здійсніть її аналіз», «Згадайте, ким ви хотіли стати в дитинстві. Чи справдилися ваші бажання? (опишіть)», «Напишіть, чому ви здійснили саме такий вибір професії?». Серед різних форм ми також використовували групову роботу, зокрема студенти спільно виконували такі завдання: розробляли конспект екскурсії з ознайомлення дітей з професіями та зразок анкети для батьків «Формування знань дітей про професії у сім'ї», розігрували фрагменти батьківських зборів тощо.

Реалізація третьої педагогічної умови – спонукання майбутніх вихователів до самоосвіти з метою успішного досягнення власних виховних цілей – відбувалася і у самотійній роботі з навчальних дисциплін «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії», «Рання профорієнтація дошкільників». Наголосимо, що під час самотійної роботи набуті студентами знання розширювалися і поглиблювалися. Наприклад, під час вивчення курсу «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії» студенти виконували такі завдання для самотійної роботи: «Відповідно до програмових вимог розробіть опитування щодо рівня обізнаності дітей з професіями дорослих», «Виготовте самотійно дидактичну гру з описом правил та методики використання для ознайомлення дітей з представниками різних професій, їх трудовими діями, знаряддями та результатами праці, місцем роботи», «Розробіть дидактичну гру з метою виховання у дітей бажання працювати та поважати трудову діяльність інших», «Підберіть дидактичні та сюжетно-рольові ігри з виховання у дітей гендерної рівності, опишіть методику їх використання», «Запропонуйте перспективний план організаційно-просвітницької роботи з батьками, використання якого сприятиме підвищенню ефективності формування уявлень у дошкільників про професії» тощо [5].

З курсу «Рання профорієнтація дошкільників» здобувачі виконували такі завдання: «Розробіть календарно-тематичне планування освітньої роботи в ЗДО на місяць, яке включає оновлений зміст формування у дітей старшого дошкільного віку уявлень про професії, форми, методи та засоби роботи з дітьми старшого дошкільного віку», «Самостійно розробіть 3 сюжетні лінії профорієнтаційного змісту до сюжетно-рольових ігор», «Розробіть конспект батьківських зборів, метою яких є формування у батьків знань про професійну орієнтацію дітей дошкільного віку» тощо.

Також під час самотійної роботи студенти активно використовували ІКТ, а саме створювали дидактичні матеріали за допомогою

різних сервісів, готували презентації до виступів, монтували відеоролики. Наприклад, такі завдання: «Оберіть дві професії та презентуйте їх дітям дошкільного віку (знаряддя праці, спеціальний одяг, значення праці, її результат тощо)», «Підберіть зразки мультфільмів, у яких би зверталася увага на формування у дітей працьовитості чи ознайомлення з професіями» тощо.

Висновки. Отже, підготовка висококваліфікованих фахівців дошкільного профілю до впровадження ранньої професійної орієнтації в освітній процес закладу дошкільної освіти – ефективний шлях оптимізації освітнього процесу в ЗВО і ЗДО. Формуванню готовності майбутніх вихователів до впровадження ранньої профорієнтації в освітній процес ЗДО сприяло викладання авторських вибіркового навчальних дисциплін «Рання профорієнтація дошкільників», «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії». Проведення лекцій-візуалізацій, лекцій з мультимедійним супроводом з цих освітніх компонентів позитивно впливало на підвищення якості теоретико-методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю до реалізації профорієнтаційних заходів у ЗДО. Вони дали змогу студентам краще засвоїти новий та систематизувати опанований навчальний матеріал, швидко і невимушено концентруватися на навчальній діяльності, бути активними під час всього заняття, стимулювали майбутніх вихователів разом думати та доходити до своїх висновків, формувати особисту думку кожного суб'єкта освітнього процесу. Формуванню у майбутніх вихователів мотивації до реалізації ранньої профорієнтації у ЗДО слугували практичні заняття та самостійна робота, в ході яких здобувачі розробляли вімельбухи, комп'ютерні, дидактичні, сюжетно-рольові ігри, коректурні таблиці, мнемодоріжки тощо, які містили змістовну інформацію про представників різних професій, їх трудові дії, знаряддя та результати праці, місце роботи. Використання їх студентами в освітньому процесі ЗДО під час практики забезпечувало активізацію навчально-пізнавальної діяльності дітей, збагачення знань дошкільників про сучасний світ професій, формування стійкого пізнавального інтересу в дошкільників до різних сфер професійної діяльності дорослих та бажання займатися діяльністю представників обраних професій.

Література:

1. Дубовик Ю. Педагогічні умови поглиблення уявлень дошкільників про професійну діяльність дорослих. *Педагогічні науки*. 2021. № 78. С. 53–56.
2. Дубовик Ю., Гнізділова О. Робоча програма навчальної дисципліни «Рання профорієнтація дошкільників» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з освітньої програми «Дошкільна освіта. Сімейне виховання» за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. 2023. 13 с.

3. Дубовик Ю., Гнізділова О. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія й методика формування у дошкільників уявлень про професії» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з освітньої програми «Дошкільна освіта» за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. 2023. 13 с.

4. Концепція державної системи професійної орієнтації населення. Проблема, на розв'язання якої спрямована Концепція. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2009. № 1-2. С. 3–5.

5. Сулаєва Н. В. Підготовка майбутніх вихователів до ознайомлення дітей дошкільного віку з музичними професіями. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2021. Вип. 24. С. 133–142.

6. Cahill M., & Furey E. *The Early Years: Career Development for Young Children – A Guide for Educators*. Toronto: CERIC Foundation House. 2017. 68 p.

7. Esya Anesty, Fatihaturrosyidah, Jeni Putra. Knowledge and ability of early childhood teachers in delivering career guidance to preschoolers. *Professional Guidance and Counseling Journal*. V.3 (1). 2022. P. 10–22. DOI: <https://doi.org/10.21831/progcouns.v3i1.49609>

8. Hidayat D., Ningrum W. Career Guidance at Kindergarten, Is It Necessary?. *Advances in Social Science, Education, and Humanities Research*. 2017. Vol. 58. P. 121–125.

9. Hnizdilova O., Lukashova Y., Bursova S., Yudina N., Hryshko O. Experimental study of the older preschool children's vocabulary development while acquainting with professions. *Estudo experimental do desenvolvimento vocabulário de crianças pré-escolares idosas ao conhecer profissões*. Araraquara. 2021. V.25. n. esp.3. P. 1799–1812.

References:

1. Dubovyk, Yu. (2021). Pedagogichni umovy pohlyblennia uiavlen doshkilnykiv pro profesiinu diialnist doroslykh [Pedagogical Conditions for Enhancing Preschoolers' Perceptions of Adult Professional Activities]. *Pedahohichni nauky*, 78, 53–56.

2. Dubovyk, Yu., Hnizdilova, O. (2023a). Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Rannia proforiientatsiia doshkilnykiv» pidhotovky zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity z osvitnoi prohramy «Doshkilna osvita. Simeine vykhovannia» za spetsialnistiu 012 Doshkilna osvita [Syllabus of the discipline «Early career guidance of preschoolers» for the preparation of applicants for the first (bachelor's) level of higher education in the educational programme «Preschool Education. Family Education» in the speciality 012 Preschool Education]. 13 p.

3. Dubovyk, Yu., Hnizdilova, O. (2023b). Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Teoriia y metodyka formuvannia u doshkilnykiv uiavlen pro profesii» pidhotovky zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity z osvitnoi prohramy «Doshkilna osvita» za spetsialnistiu 012 Doshkilna osvita [Syllabus of the discipline «Theory and Methods of Forming Preschoolers' Ideas about Professions» for the preparation of applicants for the first (bachelor's) level of higher education in the educational programme «Preschool Education. Family Education» in the speciality 012 Preschool Education]. 13 p.

4. Kontsepsiia derzhavnoi systemy profesiinoi oriantatsii naseleunia. Problema, na rozviazannia yakoi spriamovana Kontsepsiia. *Trudova pidhotovka v zakladakh osvity* [Concept of the state system of vocational guidance of the population. The problem to be solved by the Concept. Labour training in educational institutions] (2009), 1-2, 3–5.

5. Sulaieva, N. (2021). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do oznaiomlennia ditei doshkilnoho viku z muzychnymy profesiiamy [Preparation of Future Educators for Introducing Preschool Children to Musical Professions]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii*, 24, 133–142.

6. Cahill, M., & Furey, E. (2017). *The Early Years: Career Development for Young Children – A Guide for Educators*. Toronto: CERIC Foundation House. 68 p.

7. Esys Anesty, Fatihaturrosyidah, Jeni Putra (2022). Knowledge and ability of early childhood teachers in delivering career guidance to preschoolers. *Professional Guidance and Counseling Journal*, 3 (1), 10–22. DOI: <https://doi.org/10.21831/progcouns.v3i1.49609>

8. Hidayat, D., Ningrum, W. (2017). Career Guidance at Kindergarten, Is It Necessary?. *Advances in Social Science, Education, and Humanities Research*, 58, 121–125.

9. Hnizdilova, O., Lukashova, Y., Bursova, S., Yudina, N., Hryshko, O. (2021). Experimental study of the older preschool children's vocabulary development while acquainting with professions. *Estudo experimental do desenvolvimento vocabulário de crianças pré-escolares idosas ao conhecer profissões*. *Araraquara*, 25, 1799–1812.